

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoE/9/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815211603
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8815211603.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného: Advocate s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnému: S. Z., N. S. K. XXX XX E. XXX, F.: XX XXX XXX, o vymoženie 1.545,27 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 7Er/1215/2015-35 z 23.7.2019, takto

rozhodol:

Potvrdzuje uznesenie vo výroku o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie nevylúčil súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého z vykonávania tohto exekučného konania a žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

2. Zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie odôvodnil tým, že sa vymáha plnenie zo zmluvy, na základe ktorej oprávnený poskytol povinnému úver. Táto zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou, pretože bola uzatvorená medzi veriteľom (t.j. právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov ako podnikanie - oprávneným) a spotrebiteľom (t.j. fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania), ide o zmluvu, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver (dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere) a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Napriek tomu, že v zmluve o úvere je uvedené IČO, právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania zmluvou o úvere súd posúdil za spotrebiteľský (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a úver poskytnutý povinnému za spotrebiteľský úver podľa zákona č.129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

3. V posudzovanej veci sa oprávnený domáha vykonania exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorým je rozsudok vydaný stálym rozhodcovským súdom. Rozhodcovská zmluva uzatvorená účastníkmi spolu s úverovou zmluvou je formulárová, ktorú oprávnený v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu a predkladá je spotrebiteľovi na podpis bez náležitého vysvetlenia, čo tvorí podstatu rozhodcovského konania. Podľa názoru súdu je však dojednanie rozhodcovskej zmluvy k spotrebiteľskej zmluve neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Predmetná rozhodcovská zmluva nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale ešte na začiatku

zmluvného vzťahu, teda popri uzatváraní úverovej zmluvy, pričom značná nerovnováha vyplýva aj zo skutočnosti, že podľa takto formulovanej zmluvy sa spotrebiteľ musí podrobiť rozhodcovskému konaniu pred súkromnou osobou so sídlom v Bratislave (pre spotrebiteľa vzdialenej približne 500 km), ktorú si priamo v zmluve určil oprávnený, na ktorej výbere spotrebiteľ nemal žiadnu účasť a ktorá má z takejto aktivity oprávneného majetkový prospech. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojom dôsledku k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka a taktiež Smernice č. 93/13/EHS. Rozhodcovská zmluva, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa je v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Preto je táto rozhodcovská zmluva neplatná a spotrebiteľ ňou nie je viazaný. V zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovské konanie, výsledkom ktorého je exekučný titul uplatnený v tomto konaní, sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán, keďže rozhodcovská zmluva nebola medzi účastníkmi platne uzatvorená. Akékoľvek plnenie priznané rozhodcom na základe takejto rozhodcovskej zmluvy je plnením, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a preto rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

4. Proti uzneseniu, a to len voči výroku o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, v zákonnej lehote podal odvolanie oprávnený z dôvodov, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Namietal, že exekučný súd nesprávne právne posúdil vec, keď na správne zistený skutkový stav nesprávne aplikoval právny predpis. Na zistený skutkový stav súd správne aplikoval § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní, pretože pri skúmaní materiálnej stránky exekučného titulu môže súd skúmať hmotnoprávne predpoklady (dovolenosť, možnosť a súlad s dobrými mravmi). Nemôže však skúmať samotné rozhodcovské konanie. V rámci exekučného konania súd nemôže zaujímať právne stanoviská a úvahy k výroku samotného exekučného titulu. Aplikovaním ustanovenia § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní súd ukrátil účastníkov o ich práva a to hlavne o právo na prejednanie veci pred príslušným súdom. Postupom súdu došlo k nahradeniu konania o žalobe o zrušenie rozhodcovských rozsudkov exekučným konaním, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona o rozhodcovskom konaní. Odvolateľ taktiež poukázal na nedostatočne zistený skutkový stav prvostupňovým súdom, keď súd konštatoval, že nebola dojednaná žiadna rozhodcovská zmluva/rozhodcovská doložka. On však uzatvára samostatné rozhodcovské zmluvy a v niektorých prípadoch sú rozhodcovské zmluvy obsiahnuté v rámci všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú pre zmluvné strany záväzné. Súd to však nezistoval a zaťažil konanie vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu.

6. Povinný sa k odvolaniu oprávneného nevyjadril.

7. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 243h a § 9a Exekučného poriadku v znení do 31.3.2017, a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), pričom dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

8. V odvolacom konaní bol preskúmaný len výrok napadnutého uznesenia o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Výrok uznesenia o nevlúčení súdneho exekútora z vykonávania tohto exekučného konania v odvolacom konaní preskúmaný nebol, a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

9. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvej inštancie aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd SR už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3Cdo 146/2011

Najvyšší súd SR judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 EP vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný“. Obdobne porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu SR vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011.

10. Odvolací súd konštatuje, že oprávnený a povinný uzavreli dňa 26.5.2014 (t.j. v rovnaký deň ako zmluvu o úvere) rozhodcovskú zmluvu vyhotovenú na samostatnom tlačive (č.l. 7 spisu), v zmysle ktorej spory zo zmluvy majú byť rozhodované buď pred Stálym rozhodcovským súdom alebo všeobecným súdom, pričom výber spočíva na strane podávajúcej žalobu.

11. Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere a rozhodcovskej zmluvy (26.5.2014), za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

12. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

13. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.9.2010 ani právneho názoru, ktorý by mal byť oprávnenému známy z uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 6CoE 207/2012, 6CoE 156/2012, 6CoE 158/2012, 6CoE 150/2012, 6CoE 128/2012, 20CoE 230/2012, 20CoE 221/2012, 20CoE 232/2012, 20CoE 237/2012 (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 610/2012).

14. Rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne, ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

15. Povinný ako spotrebiteľ pri predmetnej rozhodcovskej zmluve nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde. Odvolací súd zastáva názor, že možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veritelia. V prípade, že výnimočne uplatňuje svoje právo spotrebiteľ, využíva štátny súd.

16. Pokiaľ odvolateľ poukázal na to, že rozhodcovská zmluva bola v tomto prípade samostatná a individuálne dohodnutá a účastníci ju uzatvorili slobodne a po zvážení všetkých náležitostí, tak k tomu odvolací súd poznamenáva, že rovnako ako samotná zmluva o úvere, aj rozhodcovská zmluva zo dňa 26.5.2014 je spísaná na predpísanom tlačive, ktorého obsah nemohol dlžník ovplyvniť a musel sa mu podriaďiť.

17. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola dopadá aj za stavu, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sóló“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

18. Rozhodcovskú zmluvu dohodnutú za daných okolností považuje odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je v rozpore s platným právom. Rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej zmluve, pretože podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy je neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne, ako keď rozhodcovskej zmluvy niet. Neprijateľná rozhodcovská zmluva sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto zmluvy odporuje dobrým mravom.

19. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Obč. zák.) išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom, je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd totiž môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

20. Neexistencia právoplatného a vykonateľného exekučného titulu navyše predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, na ktorý sa musí prihliadať v každom štádiu konania. Jednou z podmienok pre vedenie exekúcie je bez akýchkoľvek pochybností exekučný titul, ktorý musí byť vykonateľný. Rozhodcovský rozsudok opierajúci sa o neplatnú rozhodcovskú zmluvu alebo o neplatnú rozhodcovskú doložku túto vlastnosť mať nemôže. Súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená. Všeobecný súd je preto povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania.

21. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora európskej únie C-243/08 Pannon).

22. Je potrebné zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora C-240/98 -C-244/98 Oceano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

23. Judikatúra súdov nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú zmluvu nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

24. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie vo výroku o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

25. Toto rozhodnutie nie je konečným rozhodnutím vo veci, preto odvolací súd nemal dôvod rozhodovať o náhrade trov odvolacieho konania.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).